

การพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็ก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

กษกร จินตนเสถียร

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ ผู้ใช้สารสนเทศสามารถเข้าถึงและก้าวทันเทคโนโลยีได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เกิดภาวะวัตถุนิยมขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สังคมแห่งวัตถุนิยมนั้นทำให้สภาพคุณธรรมจริยธรรมในปัจจุบันถูกละเลย เยาวชนต่างซึบซับความเจริญด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีโดยไม่มีวิจารณญาณ ขาดการวิเคราะห์ ไตร่ตรองในการประพฤติปฏิบัติ มีผลกระทบต่อวัฒนธรรม อันเป็นพื้นฐานดั้งเดิมของสังคมไทย (คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา, 2548) โลกแห่งวัตถุนิยมทำให้คนนึกถึงเรื่องของคุณธรรมลดน้อยลง เกิดเป็นสังคมแห่งความเห็นแก่ตัว และแข่งขันกัน คุณธรรมประการหนึ่งที่สามารถขัดเกลาให้เยาวชนในโลกแห่งวัตถุนิยมสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข คือ การเสียสละ โดยการเสียสละเป็นพฤติกรรมที่ช่วยลดความเห็นแก่ตัว ช่วยสร้างความผูกพัน สร้างสัมพันธที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดความเห็นใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากความสำคัญของคุณธรรมในการจัดการศึกษาดังกล่าว ในปีพุทธศักราช 2550 กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ โดยมี 8 คุณธรรมพื้นฐาน ที่ควรเร่งปลูกฝัง ซึ่งการเสียสละ เป็นคุณธรรมหนึ่งที่หมายความรวมอยู่ในคุณธรรมพื้นฐานข้อที่ 8 คือ มีน้ำใจ ที่หมายถึง ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อีกทั้งกองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการยังมีผลการวิจัยถึงการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยว่านักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีศักยภาพที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 6 ด้าน และคุณธรรมด้านการเสียสละเป็นคุณธรรมหนึ่ง que เด็กไทยยังไม่ผ่านเกณฑ์อันมีผลทำให้ศักยภาพของเด็กไทยยังไม่ดีเท่าที่ควร (กรมวิชาการ, 2543: อ้างถึงใน กมลชนก, 2549)

การพัฒนาคุณธรรมนั้นควรพัฒนาตั้งแต่ในวัยเยาว์ โดยเฉพาะในวัยประถมศึกษา โดยจากรายงานการวิจัยของดวงเดือน และเพ็ญแข (อ้างถึงใน โกวิท, 2535; ลำไย, 2542) พบว่า หากจะพัฒนาจริยธรรมแก่บุคคลแล้ว ต้องพัฒนาตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาและวัยประถมศึกษาจึงจะได้ผลดีที่สุด โดยวิธีการที่จะปลูกฝังคุณธรรมนั้นมีหลายวิธี วิธีการหนึ่งคือการปลูกฝังคุณธรรมผ่านการอ่านวรรณกรรมที่สอดแทรกคุณธรรม กุลวรา (2542) กล่าวว่า เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพราะวรรณกรรมสำหรับเด็กปัจจุบันต่างสอดแทรกความเป็นจริงและสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในปัจจุบัน การอ่านวรรณกรรมที่สอดแทรกคุณธรรมนั้นเป็นการสอนให้เด็กเติบโตเป็นคนดีมีคุณธรรมโดยที่เด็กไม่รู้ตัว

นอกจากวรรณกรรมแล้วผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญส่งเสริมการอ่านและนำวรรณกรรมเหล่านั้นมาสู่เด็กคือบรรณารักษ์ จิววรรณ คูหาภินันท์ (2549) ได้กล่าวถึงบรรณารักษ์ในฐานะผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมการสร้างความสามารถในการอ่านให้กับผู้อ่านตั้งแต่ยังเป็นเด็กซึ่งเริ่มจากการสร้างนิสัยรักการอ่านจนกระทั่งการสร้างความสามารถในการอ่าน จากความสำคัญของคุณธรรมด้านการเสียสละที่มีต่อสังคมและประเทศชาติดังกล่าว ในฐานะที่ผู้วิจัยประกอบวิชาชีพ บรรณารักษ์จึงตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนโดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการอ่านวรรณกรรมที่สอดแทรกคุณธรรมด้านการเสียสละ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทดลองถึงการพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อศึกษาว่าเมื่อเด็กได้อ่านวรรณกรรมเกี่ยวกับการเสียสละในระยะเวลาหนึ่งแล้วประเมินผลดูว่าเด็กมีการพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละสูงขึ้นหรือไม่ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อห้องสมุดและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเลือกหนังสือเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมด้านความเสียสละแก่เยาวชน อันเป็นอนาคตของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลองของกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองที่ 1 จำแนกตามเพศและระดับผลการเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมด้านการเสียสละที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองที่ 2 จำแนกตามเพศและระดับผลการเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. คุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 สูงกว่าคุณธรรมด้านการเสียสละก่อนการทดลอง
2. คุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 สูงกว่าคุณธรรมด้านการเสียสละก่อนการทดลอง
3. คุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกัน
4. คุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง กลุ่มทดลองที่ 1 แตกต่างกัน
5. คุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่มีผลการเรียนต่างกัน แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 1) การกำหนดแหล่งข้อมูลและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 2) การคัดเลือกและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3) การดำเนินการทดลอง
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดแหล่งข้อมูลและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลได้แก่ วรรณกรรมภาษาไทย สำหรับเด็กอายุ 9-12 ปี ที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละ โดยได้รับการตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2549 จำนวน 30 ชื่อเรื่อง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 3 ห้องเรียนจากทั้งหมด 5 ห้องเรียน โดยใช้คะแนนเฉลี่ยจากปีการศึกษา 2549 ของห้องเรียน 3 ห้องที่มีค่าใกล้เคียงกัน จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากเพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม ไม่ได้ให้อ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละ

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ให้อ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 ให้อ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละ โดยมีบรรณารักษ์แนะนำการอ่าน

2. การคัดเลือกและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชิ้น ได้แก่

2.1 วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ส่งเสริมคุณธรรม

ด้านการเสียสละ โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ตีพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2549 จากแหล่งต่างๆ แล้วจัดทำบรรณนิทัศน์ได้ทั้งหมด 70 ชื่อเรื่อง และคัดเลือกให้เหลือ 60 ชื่อเรื่อง โดยคัดเลือกวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมด้านการเสียสละ มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน มีความยาวไม่มากจนเกินไป และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเด็กวัย 9-12 ปี จากนั้นผู้วิจัยทำการคัดเลือกวรรณกรรมที่เหมาะสมอีก 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกให้บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดระดับประถมศึกษา 3 ท่านคัดเลือกวรรณกรรมให้เหลือ 40 ชื่อเรื่อง และขั้นที่สองจึงนำวรรณกรรมจากการคัดเลือกในขั้นแรกไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กอีก 3 ท่านคัดเลือกวรรณกรรมที่จะใช้ในการทดลองให้เหลือ 30 ชื่อเรื่องเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองต่อไป วิธีการในการคัดเลือกวรรณกรรม หลังจากที่ผู้วิจัยคัดเลือกวรรณกรรมเหลือ 60 ชื่อเรื่องแล้ว ผู้วิจัยทำบรรณนิทัศน์และจัดหาตัวเล่มวรรณกรรมทั้ง 60 ชื่อเรื่องเรื่องละ 3 ฉบับ เพื่อให้บรรณารักษ์โรงเรียนได้อ่านและให้คะแนนวรรณกรรม โดยผู้วิจัยได้จัดทำใบลงคะแนนวรรณกรรมซึ่งประกอบไปด้วยช่องการให้คะแนนแก่วรรณกรรมแต่ละเรื่องแต่ละชื่อเรื่อง จะแบ่งการลงคะแนนเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คุณธรรม แบ่งคุณธรรมออกเป็น 4 ด้านๆ ละ 10 คะแนน ผู้ลงคะแนนให้คะแนนวรรณกรรมแต่ละเล่มโดยให้คะแนนคุณธรรมแต่ละด้าน ตั้งแต่ 0-10 คะแนน หากวรรณกรรมเล่มใดไม่ปรากฏคุณธรรม ให้ผู้ลงคะแนนทำเครื่องหมาย / ในช่อง *ไม่ปรากฏคุณธรรม* ส่วนที่ 2 การประเมินหนังสือ แบ่งการลงคะแนนเป็น 5 ด้านใน 5 ช่อง ตามเกณฑ์การประเมินหนังสือสำหรับเด็กของนางนารถ ชัยรัตน์ (2542, หน้า 19) โดยประเมินจากความเหมาะสมกับวัย ภาษา ภาพประกอบ รูปเล่มและราคา การลงคะแนนในส่วนของการประเมินหนังสือนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมสำหรับเด็กจะเขียนตัวเลขคะแนนจากระดับคะแนน 0-3 ระดับตามเกณฑ์ดังนี้

0 คะแนน	สำหรับ	ไม่ดี
1 คะแนน	สำหรับ	ดีพอใช้
2 คะแนน	สำหรับ	ดี
3 คะแนน	สำหรับ	ดีมาก

เมื่อได้รับใบลงคะแนนวรรณกรรมกลับมาแล้ว ผู้วิจัยนำเอาคะแนนจากทั้ง 2 ส่วนซึ่งมีคะแนนเต็ม 55 คะแนนของบรรณารักษ์ทั้ง 3 ท่านมารวมกัน แล้วจัดลำดับจากคะแนนสูงสุดลงไปหาคะแนนต่ำสุดลำดับที่ 1-40 เพื่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญชั้นที่ 2 คัดเลือกให้เหลือ 30 ชื่อเรื่องต่อไป จากนั้นนำหนังสือและบรรณนิทัศน์ 40 ชื่อเรื่องที่ได้จากการคัดเลือกในขั้นตอนแรกไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมสำหรับเด็ก 3 ท่านลงคะแนนคัดเลือกโดยใช้ใบลงคะแนนเหมือนในขั้นตอนแรก จากนั้นนำใบลงคะแนนวรรณกรรมของทั้ง 3 ท่านมารวมคะแนนแล้ว จัดลำดับจากคะแนนสูงสุดลงไปหาคะแนนต่ำสุด และคัดเลือกวรรณกรรมชื่อเรื่องที่ได้คะแนนลำดับที่ 1-30 เพื่อนำมาเป็นวรรณกรรมที่ใช้ในการทดลอง

2.2 แบบทดสอบเพื่อประเมินคุณธรรมด้านการเสียสละ

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษาคำจำกัดความของคุณธรรมด้านการเสียสละของบรรทม มณีโชติ (2530, 6-7)

4 ด้านได้แก่

การให้ปัน หมายถึง การช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นในด้าน ทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้และแรงงาน

การเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึง การอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม

ความมีน้ำใจ หมายถึง การมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูด และการกระทำโดยให้กำลังใจ และแสดงความเห็นใจผู้อื่น

การไม่เอาเปรียบผู้อื่น หมายถึง การสละทรัพย์สิน สิ่งของ และแรงงานของตนเท่ากับหรือมากกว่าผู้อื่น

2.2.2 ศึกษาระดับพัฒนาการทางจริยธรรมจากผลการประชุมคณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทยของกรมวิชาการ ซึ่งแบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมตามลักษณะโครงสร้างของวัฒนธรรมสังคมไทยออกเป็น 4 ระดับ (กรมวิชาการ, 2524 อ้างถึงใน ยอดวิทย์, 2538) ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับที่ยึดผลประโยชน์บางประการของตนเองเป็นใหญ่

ระดับที่ 2 ระดับเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่นที่ใกล้ชิด เช่น ญาติ พี่น้องเพื่อนสนิท

ระดับที่ 3 ระดับเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชน ประเทศชาติ หรือ มนุษยชาติ

ระดับที่ 4 ระดับเพื่ออุดมคติสากล เพื่อความถูกต้องดีงามอันเป็นอุดมคติ ทำความดีเพื่อความดี

2.2.3 ศึกษาตัวอย่างการสร้างแบบทดสอบจากการศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกันของ ยอดวิทย์ (2538)

2.2.4 นำข้อมูลที่ศึกษามาสร้างเป็นข้อคำถามโดยใช้สถานการณ์ที่มีรูปแบบการตอบแบบกำหนดตัวเลือกที่เป็นคำตอบและเหตุผลให้ ทั้งหมด 60 ข้อ แบ่งข้อคำถามเป็นการเสียสละ 4 ด้านด้านละ 15 ข้อ

2.2.5 ตัวเลือกที่เป็นคำตอบและเหตุผลให้ มี 5 ตัวเลือก ซึ่ง 4 ตัวเลือกสอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางจริยธรรมตามลักษณะโครงสร้างของวัฒนธรรมสังคมไทย และอีก 1 ตัวเลือกจะเป็นพฤติกรรมที่แสดงว่าไม่มีคุณธรรมด้านการเสียสละ โดยการให้คะแนนยึดหลักดังนี้ (ยอดวิทย์, 2538)

ให้ 4 คะแนน สำหรับตัวเลือกหรือเหตุผลที่อยู่ในระดับอุดมคติ

ให้ 3 คะแนน สำหรับตัวเลือกหรือเหตุผลที่อยู่ในระดับเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่

ให้ 2 คะแนน สำหรับตัวเลือกหรือเหตุผลที่อยู่ในระดับเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่นที่ใกล้ชิด

ให้ 1 คะแนน สำหรับตัวเลือกหรือเหตุผลที่อยู่ในระดับเพื่อผลประโยชน์บางประการของตนเอง

ให้ 0 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงว่าไม่มีความเสียสละ

2.2.6 ผู้วิจัยจัดทำแบบประเมินแบบทดสอบ โดยแบ่งการประเมินออกเป็นคุณธรรมด้านการเสียสละ 4 ด้านตามคำจำกัดความด้านละ 15 ข้อ แบบประเมินจะมีช่องให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ถูกตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในช่อง ใช่ หรือ ไม่แน่ใจ หรือ ไม่ใช่ และช่องข้อเสนอแนะตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

2.2.7 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วจำนวน 60 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา โดยตรวจสอบดูว่าเนื้อหาข้อคำถามและคำตอบในแต่ละข้อสอดคล้องกับคำจำกัดความของคุณธรรมด้านการเสียสละและระดับการพัฒนาจริยธรรมหรือไม่ แล้วกรอกรายละเอียดการประเมินลงในแบบประเมินแบบทดสอบ

2.2.8 จากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่ได้ความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ของความเห็นถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพ ถ้าข้อใดผู้เชี่ยวชาญเห็นควรให้ปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยทำการปรับแก้ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปใช้คัดเลือกให้เหลือข้อคำถามด้านการเสียสละที่มีคุณภาพที่สุด ด้านละ 8 ข้อ ซึ่งรวมข้อคำถามทั้งหมดมี 32 ข้อคำถาม

2.2.9 นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดสอบก่อนการทดลอง เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบที่โรงเรียนเขตการทางสงเคราะห์ 5 (ไตรคามสิทธิศิลป์) ทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 25 คน จากนั้นนำแบบทดสอบทั้ง 25 ชุดมาคำนวณหาค่าความเที่ยงด้วยโปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 11.0 ได้ค่า .6832 ซึ่งมากกว่า 0.65 ตามแบบของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (พวา, 2545) จัดทำแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสลับข้อคำถาม และตัวเลือกรวมทั้งในแบบทดสอบก่อนการทดลองและแบบทดสอบหลังการทดลองให้มีความแตกต่างกัน

2.3 แบบติดตามผลหลังการอ่าน

แบบติดตามผลหลังการอ่าน ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการอ่านและความคิดเห็นต่างๆ ของนักเรียนที่ได้จากการอ่าน โดยในแบบติดตามผลหลังการอ่านจะประกอบไปด้วยข้อคำถามดังนี้

- 1) ชื่อหนังสือ
- 2) ตัวละครที่ชื่นชอบ และเหตุผลที่ชอบ
- 3) นักเรียนชอบหนังสือที่อ่านหรือไม่ เพราะอะไร และชอบตอนใดมากที่สุด
- 4) ข้อคิดที่ได้จากหนังสือเล่มที่อ่าน

3. การดำเนินการทดลอง

ก่อนวันเริ่มการทดลองผู้วิจัยกำหนดวันทดสอบก่อนการทดลอง โดยทำการสอบพร้อมกันทั้ง 3 ห้อง แล้วนำผลการทดสอบก่อนการทดลองของทั้ง 3 กลุ่มมาตรวจให้คะแนน แล้วหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ แล้วเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนหลังการทดลองต่อไป จากนั้นดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มเป็นเวลา 7 สัปดาห์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยจัดหนังสือของแต่ละกลุ่มลงในตะกร้าประจำกลุ่มที่ 1-6 ติดตามการอ่านของแต่ละกลุ่ม โดยมีรายชื่อนักเรียนและรายชื่อหนังสือประจำกลุ่ม จัดแบบติดตามผลหลังการอ่านไว้ในกล่อง

ในวันแรก ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนทุกเช้าก่อนเข้าเรียนชั่วโมงแรกประมาณ 5 นาทีเพื่อทำความรู้จักและให้กำลังใจในการอ่าน เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละวัน ผู้วิจัยจะเข้ามาเก็บแบบติดตามผลหลังการอ่าน จัดทำ

รายชื่อนักเรียนและรายชื่อหนังสือของแต่ละกลุ่มแล้วทำเครื่องหมาย / ในช่องชื่อเรื่องที่แต่ละคนอ่านแล้ว และในวันที่สองของสัปดาห์จึงนำไปติดบนบอร์ดเพื่อให้นักเรียนและเพื่อนๆ ในกลุ่มทราบว่าเพื่อนคนใดอ่านเรื่องใดไปแล้วบ้าง ผู้วิจัยดำเนินการเช่นนี้ไปจนครบสัปดาห์ และเมื่อเริ่มสัปดาห์ใหม่ ผู้วิจัยทำการสลับหนังสือของแต่ละกลุ่ม

2) กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้ทำการจัดหนังสือแต่ละกลุ่มเหมือนกลุ่มทดลองที่ 1 ในกลุ่มทดลองนี้ผู้วิจัยจะอยู่กับนักเรียนด้วย โดยมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระหว่างการทดลองทุกสัปดาห์ ส่วนสัปดาห์ที่ 7 จะเป็นสัปดาห์ติดตามผลหลังการอ่านและทำการทดสอบหลังการอ่านวรรณกรรม ซึ่งกิจกรรมแต่ละสัปดาห์มีดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 กิจกรรมการเล่าเรื่องหนังสือ

สัปดาห์ที่ 2 กิจกรรมนิทรรศการหนังสือและการเล่าเรื่องหนังสือ

สัปดาห์ที่ 3 กิจกรรมตอบปัญหาจากหนังสือ

สัปดาห์ที่ 4 เมฆลาทองคำ

สัปดาห์ที่ 5 นักอ่านดีเด่น

สัปดาห์ที่ 6 หนังสือเล่มโปรด

สัปดาห์ที่ 7 สัปดาห์ติดตามผลหลังการอ่านและทำการทดสอบหลังการอ่านวรรณกรรม

หากนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ยังอ่านไม่จบ ผู้วิจัยจัดให้เพื่อนในกลุ่มที่อ่านจบแล้วเล่าเรื่องให้ฟังและให้เขียนแบบติดตามผลหลังการอ่านส่ง สำหรับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 หากนักเรียนคนใดยังไม่อ่านเรื่องใดไม่จบ ผู้วิจัยจะเล่าเรื่องให้ฟังและแนะนำการเขียนแบบติดตามผลหลังการอ่านให้เสร็จสิ้นก่อนการทดสอบหลังการอ่าน จากนั้นกำหนดวันทดสอบหลังการทดลอง โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ควบคุมการสอบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การแบ่งระดับผลการเรียนเป็น 3 ระดับใช้วิธีการการเรียงคะแนนเฉลี่ยรายปีของนักเรียนในแต่ละกลุ่มจากน้อยไปหามาก แล้วแบ่งนักเรียนในแต่ละกลุ่มออกเป็น 3 ช่วง ช่วงละ 15-16 คน โดยนักเรียนที่อยู่ในช่วงบนสุดจะเป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับผลการเรียนระดับต่ำ นักเรียนที่อยู่ในช่วงกลางเป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับผลการเรียนระดับกลาง และนักเรียนที่อยู่ในช่วงล่างสุดเป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับผลการเรียนระดับสูง

2. กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของตัวเลือกแต่ละข้อดังนี้

ให้ 4 คะแนน สำหรับตัวเลือกหรือเหตุผลที่อยู่ในระดับอุดมคติ

ให้ 3 คะแนน สำหรับตัวเลือกหรือเหตุผลที่อยู่ในระดับเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่

ให้ 2 คะแนน สำหรับตัวเลือกหรือเหตุผลที่อยู่ในระดับเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่นที่ใกล้ชิด

ให้ 1 คะแนน สำหรับตัวเลือกหรือเหตุผลที่อยู่ในระดับเพื่อผลประโยชน์บางประการของตนเอง

ให้ 0 คะแนน สำหรับตัวเลือกที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงว่าไม่มีความเสียสละ

3. นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองของแต่ละกลุ่ม มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. นำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองของแต่ละกลุ่มทั้ง 3 กลุ่มมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ

t-test dependent

5. นำคะแนนจากการทดสอบของทั้ง 3 กลุ่มมาเปรียบเทียบกันโดยใช้สถิติ F-test และทดสอบคะแนนความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัยและ การอภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละด้วยตนเอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การอ่านวรรณกรรมที่มีเนื้อหาสอดแทรกคุณธรรมด้านการเสียสละสามารถปลูกฝังให้นักเรียนเกิดคุณธรรมสูงขึ้นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา (2548) ที่พบว่าหลังจากที่นักเรียนได้อ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์แล้ว นักเรียนมีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของแคมป์เบลล์ (Campbell, 2007) ที่ศึกษาการพัฒนาในระดับความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นของผู้พิการ พบว่าหลังจากการอ่านหนังสือบทกลอนเพื่อทำการบำบัด ผู้พิการสามารถลดปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองของผู้พิการได้ นอกจากนี้คุณค่าและประสิทธิภาพของเนื้อหาในหนังสือที่นักเรียนอ่านระหว่างการทดลองซึ่งผ่านการคัดเลือกอย่างมีหลักเกณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญอาจมีส่วนในการช่วยเสริมสร้างคุณธรรมได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานเขียนของวิริยะ (2531) ที่สรุปถึงคุณค่าของหนังสือประการหนึ่งว่า หนังสือช่วยเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงามให้กับเด็ก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละโดยมีบรรณารักษ์แนะนำการอ่านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การอ่านวรรณกรรมที่มีเนื้อหาสอดแทรกคุณธรรมด้านการเสียสละและได้รับการแนะนำการอ่านและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากบรรณารักษ์ สามารถช่วยปลูกฝังให้นักเรียนเกิดคุณธรรมสูงขึ้นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับละมัย (2534) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะนำหนังสือมีการพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น และสอดคล้องกับ เชชท์แมน (Shechtman, 1999) ที่ศึกษาเปรียบเทียบระดับความก้าวร้าวของเด็กพบว่าหลังจากให้เด็กอ่านหนังสือ โดยมีแผนการสอนและได้รับการช่วยเหลือจากผู้วิจัย เด็กมีระดับความก้าวร้าวลดลง

นอกจากนี้ในขณะที่ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบติดตามผลหลังการอ่านเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้อ่านหนังสือจริง ซึ่งอาจเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนที่ได้อ่านวรรณกรรมที่มีเนื้อหาสอดแทรกคุณธรรมด้านการเสียสละมีคุณธรรมสูงขึ้น สอดคล้องกับงานเขียนของวิริยะวัฒน์ (2546) ซึ่งได้กล่าวถึงการติดตามผลพฤติกรรมต่างๆของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติโดยการสังเกตสัมภาษณ์และการประเมินผลว่าเป็นการสร้างเสริมสร้างจริยธรรมอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าหนังสือที่ผ่านการคัดเลือกอย่างมีหลักเกณฑ์จากผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมเด็กว่าเป็นหนังสือที่มีคุณค่าเหมาะกับการนำมาให้เด็กอ่านซึ่งอาจมีส่วนช่วยเสริมสร้างคุณธรรมให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับงานเขียนของวิริยะ (2537) ที่กล่าวถึงคุณค่าของหนังสือไว้ว่าหนังสือที่จัดทำเพื่อเด็ก ผู้เขียนซึ่งผู้เขียนเขียนจากหัวใจ ปลูกฝังคุณธรรมความดีสอดแทรกเนื้อหาสาระไว้ในเรื่อง หนังสือที่ว่านี้ย่อมมีคุณค่ากับเด็กหลายประการ

3. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมหลังการทดลองของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม พบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 โดยกลุ่มทดลองที่ 2 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละโดยมีบรรณารักษ์แนะนำการอ่านมีคะแนนคุณธรรมเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละ และกลุ่มทดลองที่ 1 ที่อ่าน

วรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่เดียวกัน
คะแนนคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่ 1 พบว่าไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การที่นักเรียนได้อ่านวรรณกรรมที่มีเนื้อหาสอดแทรกคุณธรรมด้านการเสียสละ โดยมีบรรณารักษ์คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสามารถทำให้นักเรียนพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละในตัวเองให้สูงขึ้นได้เป็นอย่างดี อาจเป็นเพราะนักเรียนได้มีโอกาสฟังคำแนะนำ ได้รับรู้ และซึมซับคุณธรรมที่บรรณารักษ์ดึงจากวรรณกรรมออกมาสอดแทรกในตัวกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดให้ได้มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของละมัย (2534) ที่พบว่านักเรียนที่ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะนำหนังสือมีการพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการอ่านหนังสือเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองอย่างเสรี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัลท์แมน (1974) ที่พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้อ่านหนังสือเพื่อสร้างและพัฒนาความภาคภูมิใจตนเองโดยได้รับการแนะนำการอ่านจากบรรณารักษ์ตลอดเวลา การทดลอง มีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 ได้อ่านหนังสือเพื่อสร้างและพัฒนาความภาคภูมิใจตนเอง โดยได้รับการแนะนำการอ่านจากบรรณารักษ์เพียงครั้งเดียว และกลุ่มทดลองที่ 3 ที่ได้รับการอ่านหนังสือเพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้รับคำแนะนำใดๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของซุคาโร (Zucaro, 1972) ที่ได้เปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชาวผิวขาวที่มีต่อชาวนิโกร หลังจากการอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวอเมริกันนิโกร โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนผิวขาวชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ให้อ่านหนังสือเกี่ยวกับอเมริกันนิโกรและมีการอภิปรายหนังสือ กลุ่มทดลองที่ 2 ให้อ่านหนังสือแบบเดียวกันกับกลุ่มทดลองที่ 1 ด้วยตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้ให้อ่านหนังสือ หลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้อ่านหนังสือและมีการอภิปรายมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติสูงที่สุด

นอกจากนี้การที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละโดยมีบรรณารักษ์แนะนำการอ่านมีคะแนนคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ อาจเป็นผลมาจากมีบรรณารักษ์ที่ให้คำแนะนำ และสร้างสรรค์กิจกรรมที่ดีที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจและเกิดความอยากอ่านหนังสือ หากไม่มีบรรณารักษ์และตัวกิจกรรมไม่น่าสนใจก็อาจไม่สามารถทำให้นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดันแลพ (Dunlap, 2005) ที่พบว่าสื่อต่างๆ มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมในระดับน้อย โดยเด็กจะเรียนรู้คุณธรรมจากผู้ปกครอง ครูและโรงเรียนมากกว่า ดังนั้นบรรณารักษ์ซึ่งเปรียบเสมือนครูคนหนึ่งจึงอาจมีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมให้สูงขึ้น และจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 การสร้างสรรค์กิจกรรมต้องคำนึงถึงความสนใจของนักเรียน ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า การจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ กิจกรรมที่นักเรียนสนใจนักเรียนจะพยายามอ่านและเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้นสอดคล้องกับงานเขียนของ ไพพรรณ (2546) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมว่าเป็นการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกอยากอ่าน สร้างความประทับใจในหนังสือ และยังทำให้มีผู้อ่านหนังสือมากขึ้นด้วยความสมัครใจ เป็นต้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมในการทดลองที่ผ่านมาจึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือด้วยความสมัครใจและเกิดความประทับใจ ประกอบกับการแนะนำของบรรณารักษ์จึงเกิดการพัฒนาคุณธรรมในท้ายที่สุด

สำหรับผลการเปรียบเทียบรายคู่ ระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละด้วยตนเอง พบว่ามีคะแนนคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่สุ่มมาเป็นนักเรียนที่มีคุณธรรมสูงอยู่แล้ว โดยเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองเป็น

100.73 เมื่อไม่ได้รับการทดลองโดยการให้อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละหรือการแนะนำการอ่านจากบรรณารักษ์ คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเป็น 100.82 ซึ่งไม่แตกต่างกับคะแนนก่อนการทดลอง และเมื่อพิจารณาดารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2 คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งมีค่า 100.82 กับ 100.15 ตามลำดับจะเห็นได้ว่าทั้ง 2 กลุ่มมีพัฒนาการของคะแนนคุณธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้กลุ่มทดลองที่ 1 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละด้วยตนเองอาจไม่มีแรงกระตุ้นให้เกิดการอยากอ่านเท่าที่ควรเหมือนกลุ่มทดลองที่ 2 ในขณะที่ได้รับการทดลองจึงอาจอ่านหนังสือบางเล่มแบบผ่านตาเพื่อให้อ่านทันเพื่อน จึงทำให้ไม่ได้ซึมซับคุณธรรมด้านการเสียสละได้อย่างเต็มที่เหมือนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละโดยมีบรรณารักษ์แนะนำการอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชชท์แมน (Shechtman, 1999) ที่ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมความก้าวร้าวของเด็ก โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการทดลอง มีแผนการสอนและความช่วยเหลือจากผู้วิจัย ส่วนกลุ่มควบคุมให้อ่านหนังสือด้วยตนเอง ผลการทดลองพบว่ากลุ่มควบคุมที่อ่านหนังสือด้วยตนเอง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความก้าวร้าว ในขณะที่กลุ่มทดลองที่ใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการทดลอง มีแผนการสอนและความช่วยเหลือจากผู้วิจัย มีพฤติกรรมความก้าวร้าวลดลง

4. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 และสมมติฐานข้อที่ 6 แม้ว่าจูดิธ ฮิลแมน (Hillman, 1995) จะได้กล่าวว่าความสนใจในหนังสือของเด็กหญิงและเด็กชายมีความแตกต่างกัน เด็กทั้งสองเพศจะมีความสนใจอย่างหลากหลาย แต่การคัดเลือกหนังสือที่นำมาใช้ในการทดลองได้ถูกคัดเลือกให้อยู่ในความสนใจของทั้งเด็กชายและเด็กหญิงเท่าๆ กัน จึงทำให้เกิดความสนใจไม่ต่างกัน และเกิดการพัฒนาคุณธรรมของทั้งสองเพศไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระหว่างการดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่อยู่ในความสนใจของทั้งสองเพศเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่านวรรณกรรมเหมือนๆ กัน ซึ่งเมื่อเด็กเกิดความสนใจในการอ่านแล้วก็จะเกิดความอยากอ่านและซึมซับคุณธรรมจากการอ่านได้มากขึ้น ดังนั้นการที่ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและแนะนำการอ่านให้กับเด็กทั้งสองเพศเหมือนๆ กัน เด็กทั้งสองเพศจึงเกิดความสนใจในการอ่านเท่าๆ กัน หลังการทดลองจึงไม่เกิดความแตกต่างของการพัฒนาคุณธรรมของเด็กทั้งสองเพศ

5. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองของนักเรียนที่มีผลการเรียนแตกต่างกันในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละด้วยตนเอง และกลุ่มทดลอง ที่ 2 ที่อ่านวรรณกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านการเสียสละโดยมีบรรณารักษ์แนะนำการอ่าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 และสมมติฐานข้อที่ 7 อาจเป็นเพราะคุณธรรมเป็นสิ่งที่อยู่ในจิตใจของมนุษย์ และต้องได้รับการสะสมมาเป็นเวลานาน ไม่สามารถทดสอบและวัดออกมาเป็นค่าคะแนนได้ สอดคล้องกับงานเขียนของเทพ (2550) ที่กล่าวถึงการวัดระดับศีลธรรม (Moral Quotient: MQ) ซึ่งเป็นเรื่องของการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมว่าเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งกว่าการวัดระดับสติปัญญา อาจต้องใช้นักจิตวิทยาเข้าร่วม หรือกำหนดกระบวนการทดสอบอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมา และได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับสติปัญญากับระดับของศีลธรรมในใจว่าค่อนข้างเป็นอิสระต่อกัน โดยพัฒนาการในด้านต่างๆ ไม่จำเป็นต้องมีระดับเท่ากัน เด็กอาจจะเฉลียวฉลาดแต่อาจมีคุณธรรมต่ำ นอกจากนี้ยังได้กล่าววาระดับของศีลธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถฝึกฝนหรือขัดเกลาได้ในช่วงเวลาสั้นๆ แต่ต้องได้รับการฝึกมาตั้งแต่เด็ก ถ้าได้รับการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมมาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก บุคคลก็สามารถพัฒนาพื้นฐาน

ระดับศีลธรรม ของตนขึ้นมาในระดับหนึ่ง (อย่างน้อยแล้วแต่การปลูกฝัง) และระดับศีลธรรมนี้ก็จะฝังลึกลงไป ในจิตใจสำนึกของบุคคลผู้นั้น และจะรอเวลาที่ได้รับการกระตุ้นอีกครั้ง โดยการอบรมสั่งสอน และวิธีอื่นๆ แต่ถ้าบุคคลไม่มีระดับศีลธรรมอยู่ในจิตสำนึกดั้งเดิมแล้ว ไม่ว่าโตขึ้นจะได้รับการกระตุ้นอย่างไรก็ไม่สามารถทำให้บุคคลผู้นั้นกลายเป็นคนดีขึ้นมาได้มากนัก นอกจากนี้ผลการทดลองยังสอดคล้องกับงานเขียนของ วิไลวรรณ (2539) ที่อธิบายว่า คุณธรรมเป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวกับคุณงามความดี ที่เกิดจากการกระทำของบุคคล ที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ และสอดคล้องกับ ฐิติมา (2550) ที่กล่าวถึงความหมายของคุณธรรมว่า เป็นความดีงามที่เกิดขึ้นในจิตใจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ ความขยัน ความเสียสละ เป็นต้น

สำหรับในกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่างกันซึ่ง ต้องเลือกหนังสือและควบคุมการอ่านด้วยตนเองโดยไม่มีบรรณารักษ์คอยแนะนำ ดังนั้นแม้นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูงแต่ไม่ยอมอ่านหนังสือหรืออ่านหนังสือด้วยความไม่สนใจ ก็ไม่สามารถซึมซับคุณธรรมได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนสูง หากมีความสนใจในการอ่านและอ่านอย่างเต็มใจก็จะได้รับคุณธรรมที่สอดคล้องอยู่ในวรรณกรรมได้มาก สำหรับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนปานกลางและต่ำก็เช่นเดียวกัน หากมีความเต็มใจอ่านและความสนใจในการอ่าน ก็จะได้รับคุณธรรมที่สอดคล้องอยู่ในวรรณกรรมได้มาก และหากไม่มีความสนใจในการอ่านหรือไม่เต็มใจอ่านก็จะได้ไม่ได้รับคุณธรรมที่สอดคล้องอยู่ในวรรณกรรมอย่างเต็มที่

ส่วนนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 การที่นักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกันมีการพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะวรรณกรรมที่ผู้วิจัยนำมาให้นักเรียนอ่าน มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน ทำให้นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนทุกระดับสามารถอ่านและเข้าใจง่าย อีกทั้งในกลุ่มทดลองที่ 2 ยังมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากบรรณารักษ์ ซึ่งนักเรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมจึงทำให้นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนทุกระดับเกิดความสนใจในการอ่าน และสามารถซึมซับคุณธรรมจากการแนะนำการอ่านของบรรณารักษ์และกิจกรรมที่บรรณารักษ์จัดให้จึงอาจเป็นสาเหตุของความไม่แตกต่างของการพัฒนาคุณธรรมด้านการเสียสละหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่มีผลการเรียนต่างกัน สอดคล้องกับไพพรรณ (2546) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านว่า เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกอยากอ่านและสร้างความประทับใจในหนังสือให้บังเกิด ดังนั้นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านระหว่างการดำเนินการทดลองจึงอาจเป็นการกระตุ้นความรู้สึกอยากอ่านให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนทุกระดับทำให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์

1. บรรณารักษ์ควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการอ่าน และสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการรักการอ่าน และซึมซับคุณธรรมที่ได้จากการทำกิจกรรมการอ่านร่วมกันและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น

2. บรรณารักษ์ควรศึกษาความต้องการของเด็กในโรงเรียนแต่ละวัย และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่สอดคล้องกับความต้องการตามวัยของเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจในการร่วมกิจกรรม

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านควรมีของรางวัลอย่างเหมาะสม โดยไม่เป็นการสร้างนิสัยความอยากได้ให้เกิดแก่เด็ก โดยของรางวัลในบางครั้งอาจปรับเปลี่ยนเป็นคำชมหรือการนำผลงานเด็กไปจัดแสดงแทนการให้เป็นสิ่งของ เพื่อให้เด็กเกิดความประทับใจและอยากเข้าร่วมกิจกรรมการอ่านเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อครู อาจารย์ ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด

1. ครูประจำชั้นเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นและแนะนำให้นักเรียนเข้าใจถึงเนื้อหาในหนังสือได้ดีเช่นกัน นักเรียนจะเชื่อฟังครูประจำชั้นและทำตามคำสั่งของครู ดังนั้นควรให้การอบรมแก่ครูประจำชั้นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกซื้อหนังสือเข้ามาให้บริการในห้องสมุดควรให้ความสำคัญต่อการจัดหาหนังสือให้นักเรียนอ่าน โดยควรมีการพิจารณาเนื้อหาหนังสือให้มีคุณธรรมสอดแทรก รวมถึงองค์ประกอบต่างๆ ของหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กในวัยต่างๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจและได้ซึมซับคุณธรรมจากหนังสือมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมในด้านอื่นๆ จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็ก
2. ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายตามวัยและความสนใจของเด็กควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในวัยต่างกัน
3. ควรปรับเปลี่ยนกระบวนการวิจัยโดยศึกษาบทบาทและอิทธิพลของบุคคลในวิชาชีพอื่นต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน
4. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมจากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กโดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงโดยการให้ของรางวัลกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการเสริมแรงโดยไม่ได้ให้รางวัล

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก ภิญโญศิริพรรณ. (2549). **คู่มือพัฒนาความเสียสละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1** [สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; กรมวิชาการ. (2524). **การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาการทางจริยธรรม และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรม กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา อ่างทองใน ยอดวิทย์ เครือวรรณ. **การศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ ชนิดสถานการณ์ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกัน** [ปริญญาโทปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2538.
- กรมวิชาการ. (2543). **คู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต ระดับประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2542). **เอกสารการสอนนิชาวรรณกรรมเด็ก.** มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โกวิท ประวาลพฤษ์ และภณิดา กุศลกุล. (2529). **เอกสารการสอน ชุดวิชาจริยศึกษา.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. อ่างทองใน ลำไย บัณฑิตย์. **การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกุดหลุมและโรงเรียนบ้านโนนโพธิ์ จังหวัดชัยภูมิ.** [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน] นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2542.

- คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา. (2548). รายงานการศึกษาเรื่อง การสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของ นักเรียน. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา.
- จิตติมา ธนะศักดิ์ศิริ. (2548). การเสริมสร้างคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการอ่านวรรณกรรมสำหรับเด็กภาษาไทย ที่พิมพ์ระหว่างปี 2543-2545 [ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ;
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2549). ความสำคัญของการอ่านและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. วารสารสารสนเทศ 7 (1): 9-30.
- เทพ สงวนกิตติพันธ์. (2551). IQ, EQ, MQ. ค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2551, จาก http://www.stou.ac.th/Offices/rdec/udon/upload/societies11_12.html
- ธิดิมา เรืองสกุล. (2550). ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย. [ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ;
- นงนารถ ชัยรัตน์. (2542). การเลือกและการจัดหาทรัพยากรห้องสมุด. [ม.ป.ท.].
- บรรทม มณีโชติ. (2530). การศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์ที่มีผลต่อคุณภาพของแบบทดสอบ [ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ;
- พวา พันธุ์เมฆา. (2545). ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2546). การส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยอดวิทย์ เครือวรรณ. (2538). การศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ ชนิดสถานการณ์ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกัน [ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา] กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2538.
- รัถพร ชังธาดา. (2531). หนังสือสำหรับเด็ก. มหาสารคาม: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ละมัย กาญจนะประโชติ. (2534). การพัฒนาจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน [ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิริยะ สิริสิงห. (2537). การสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิไลวรรณ ชินพงษ์. (2539). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู [ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและการศึกษา] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ;

- วีระวัฒน์ ศรีจรัส. (2546). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนของฝ่ายการศึกษา อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขต 4 จังหวัดฉะเชิงเทรา [งานนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน] ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2550, จาก www.onec.go.th/Act/law2542/law2542.pdf.
- Campbell, Lois. (2007). **Poetry Therapy for Adults with Developmental Disabilities**. Retrieved November 13, 2006, from <http://Proquest.umi.com>.
- Dunlap, Janine W. (2005). **Veggies Tales: Moral Education Through Entertainment —education Videos**. Retrieved November 13, 2006, from <http://Proquest.umi.com>.
- Hillman, Judith. 1995. "Discovering children's literature / Judith Hillman." **Discovering Children's Literature**. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.
- Shechtman, Zipora. (1999). Bibliotherapy: An Indirect Approach to Treatment of Childhood Aggression [Abstract]. **Child Psychiatry and Human Development**, 30,(1). Retrieved December 16, 2006, from <http://springer.com>
- Zucaro, Blas_ John. (1972). **The Use of Bibliotherapy Among Sixth Grades to Affect Attitude Change Toward American Nigroes [Abstract]**. Educational Dissertation, Temple University. Retrieved December 16, 2006, from ERIC, Abstract No. ED079731.

